

Kompletni Letopisi

NARNIJE

K. S. L U I S

Ilustrovala
Polin Bejns

Segleskog prevela
Vesna Stojković

Čarobna
knjiga

SADRŽAJ

ČAROBNIJAKOV NEĆAK.....	7
LAV, VEŠTICA I ORMAN	101
KONJ I NJEGOV DEČAK	191
PRINC KASPIJAN.....	299
PUTOVANJE <i>PUTNIKA ZORE</i>	405
SREBRNA STOLICA	527
POSLEDNJA BITKA	645

ČAROBNJAKOV NEĆAK

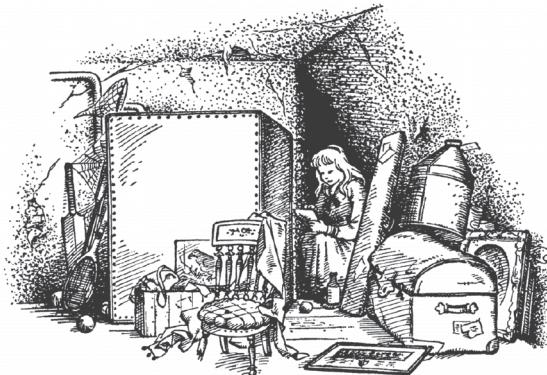

SADRŽAJ

1. POGREŠNA VRATA	13
2. DIGORI I NJEGOV UJAK	19
3. ŠUMA IZMEĐU SVETOVA	25
4. ZVONO I ČEKIĆ	31
5. KOBNA REČ	37
6. POČETAK NEVOLJA UJAKA ENDRUA	43
7. ŠTA SE DOGODILO NA ULAZNIM VRATIMA	49
8. BITKA KOD ULIČNE SVETILJKE	55
9. OSNIVANJE NARNIJE	61
10. PRVA ŠALA I DRUGA PITANJA	67
11. DIGORI I NJEGOV UJAK SU U NEVOLJI	73
12. JAGODINA PUSTOLOVINA	79
13. NEOČEKIVANI SUSRET	85
14. SAĐENJE DRVETA	91
15. KRAJ OVE PRIČE I POČETAK SVIH DRUGIH	96

PORODICI KILMER

PRVO POGLAVLJE

POGREŠNA VRATA

Ovo je priča o nečemu što se dogodilo davno, kad je vaš deda još bio dete. To je veoma važna priča, jer pokazuje kako su svi odlasci i dolasci između našeg sveta i Narnije zapravo počeli.

U to vreme gospodin Šerlok Holms još uvek je živeo u Ulici Bejker, a Bastablovi su tražili blago u Luišam Roudu. U to vreme, ako si bio dečak, morao si svaki dan da nosiš uštirkani okovratnik, a škole su uglavnom bile gadnije nego sada. Ali obroci su bili ukusniji. A što se slatkiša tiče, neću vam ni pričati koliko su bili jeftini i dobri, jer bi vam samo uzalud pošla voda na usta. I u to vreme u Londonu je živela devojčica po imenu Poli Plamer.

Živila je u jednom od dugih nizova kuća koje su sve bile međusobno povezane. Jednog jutra bila je u vrtu iza kuće, kad se iz susednog uzverao neki dečak i provirio preko zida. Poli se veoma iznenadila, jer sve do tada u toj kući nije bilo dece. Samo gospodin i gospođa Keterli, brat i sestra, stari neženja i usedelica, koji su živeli zajedno. Zato je iznenaden podigla pogled. Lice nepoznatog dečaka bilo je vrlo musavo. Ne bi moglo biti prljavije ni da je prvo natrljao dlanove zemljom, zatim se dobro isplakao, pa dlanovima obrisao lice. Zapravo, baš je to otprilike i uradio.

„Zdravo”, rekla je Poli.

„Zdravo”, odvratio je dečak. „Kako se zoveš?”

„Poli”, kazala je Poli. „A ti?”

„Digori”, rekao je dečak.

„Smešnog li imena!”, uzviknula je Poli.

„Nije ni blizu toliko smešno kao Poli”, odgovorio je Digori.

„Jeste”, rekla je Poli.

„Ne, nije”, odgovorio je Digori.

„Ja se barem umivam”, kazala je Poli. „Što bi valjalo da i ti uradiš, posebno pošto...”, a onda se zaustavila. Htela je da kaže: „Pošto što si cmizdrio”, ali pomislila je da to ne bi bilo učtivo.

„Dobro, da, jesam”, rekao je Digori mnogo glasnije, poput dečaka koji je bio toliko nesrećan da ga nije bilo briga ko zna da je plakao. „A i ti bi”, nastavio je, „da si celog života živila na selu i imala ponija i reku u dnu vrta i da su te onda odveli da živiš u odvratnoj rupčazi poput ove.

„London nije rupčaga”, ljutito je rekla Poli, ali dečak je bio previše uzrujan da bi se obazirao na nju i nastavio je...

„I da ti je otac u Indiji... i da si morala da dođeš da živiš s tetkom i ujakom koji je lud (ko bi to voleo?)... i da je razlog to što brinu o tvojoj majci... i da je tvoja majka bolesna i da će... da će... umreti.” A onda mu se lice iskrivilo, kao kad pokušavaš da zadržiš suze.

„Nisam znala. Izvini”, ponizno je rekla Poli. A onda, pošto nije znala šta da kaže, a i kako bi skrenula Digorijeve misli na neke veselije teme, upitala je:

„Da li je gospodin Keterli stvarno lud?”

„Pa, ili je lud”, rekao je Digori, „ili tu postoji neka druga zagonetka. Ima radnu sobu na poslednjem spratu i tetka Leti kaže da ne smem nikad da idem gore. Pa, za početak, već to deluje sumnjivo. A ima još nešto. Kad god pokuša da mi kaže nešto dok jedemo – s *njom* nikad i ne pokušava da razgovara – ona ga uvek učutka. Kaže: ’Ne gnjavi dečaka, Endru’, ili: ’Sigurna sam da Digori ne želi da sluša o *tome*’, ili: ’Nego, Digori, zar ne bi želeo da izadeš i igraš se u vrtu?’”

„A šta pokušava da kaže?”

„Ne znam. Nikad ne stigne dotle. Ali to nije sve. Jedne noći – zapravo, baš sinoć – kad sam krenuo na spavanje, dok sam prolazio kraj podnožja tavanskog stepeništa (a baš nešto ne volim da prolazim tuda), ubeden sam da sam čuo krik.”

„Možda tamo gore drži zatvorenu ludu ženu.”

„Da, i meni je to palo na pamet.”

„Ili možda krivotvor novac.”

„Ili je možda bio pirat, kao čovek s početka *Ostrva s blagom*, pa se skriva od svojih starih drugara s broda.”

„To je tako uzbudljivo!”, rekla je Poli. „Nisam znala da je tvoja kuća tako zanimljiva.”

„Možda *ti* misliš da je zanimljiva”, kazao je Digori. „Ali ne bi ti se sviđalo kad bi morala da spavaš tamo. Kako bi ti se sviđalo da ležiš budna i slušaš ujka Endruove korake kako se prikradaju hodnikom do tvoje sobe? A onima tako jezive oči.”

Tako su se Poli i Digori upoznali: a kako je bio tek početak letnjeg raspusta, a nijedno od njih te godine nije išlo na more, viđali su se svakog dana.

Njihove pustolovine počele su uglavnom zato što je to bilo jedno od najkišovitijih i najhladnijih leta u poslednjih nekoliko godina. To ih je primoralo da vreme provode u kući, moglo bi se reći, istražujući. Divno je koliko možete da istražujete po velikoj kući, ili po nizu kuća, s patrjkom sveće u ruci. Poli je već davno otkrila da, kad se otvore izvesna vratanca na tavanu njene kuće, iza njih se može naći rezervoar za vodu, a iza njega mračno mesto u koje, uz malo opreznog penjanja, može da se uvuče. Mračno mesto je bilo poput dugačkog tunela sa zidom od cigle s jedne i kosim krovom s druge strane. Kroz krov su se, između crepova, probijali zraci svetla. U ovom tunelu nije bilo poda: morao si da hodaš s grede na gredu, a između njih je bio samo malter. Ako bi stao na njega, propao bi kroz tavanicu sobe. Poli je koristila deo tunela tik pored rezervoara za vodu kao krijumčarsku pećinu. Donela je delove kutija za pakovanje i sedišta polomljenih kuhinjskih stolica i slične stvari i raširila ih od grede do grede kako bi napravila nekakav pod. Tu je držala kasu s najrazličitijim blagom, priču koju je pisala i, obično, nekoliko jabuka. Često bi tamo na miru popila flašu piva od đumbira, a zahvaljujući starim flašama, prostor je još više podsećao na krijumčarsku pećinu.

Digoriju se baš svidela pećina (Poli nije htela da mu pokaže priču), ali više ga je zanimalo istraživanje.

„Čuj”, rekao je. „Koliko se daleko proteže ovaj tunel? Mislim, da li se zaustavlja tamo gde se tvoja kuća završava?”

„Ne”, odgovorila je Poli. „Zidovi ne dopiru sve do krova. Nastavlja se. Ne znam dokle.”

„Znači mogli bismo da prođemo celom dužinom kuća u nizu?”

„Mogli bismo”, rekla je Poli. „I znaš šta?”

„Šta?”

„Mogli bismo da *uđemo* u druge kuće.”

„Da, pa da pomisle da smo provalnici! Neka, hvala.”

„Nemoj da se praviš tako pametan. Mislila sam na kuću iza tvoje.”

„Šta s njom?”

„Pa, ona je prazna. Tata kaže da je oduvek bila prazna, još otkako smo došli ovamo.”

„Pretpostavljam da bi onda bilo dobro da je pogledamo”, rekao je Digori. Bio je mnogo više uzbudjen nego što biste pomislili po tome kako je pričao. Jer, naravno, razmišljao je, baš kao što biste i vi, o svim onim razlozima zašto bi kuća toliko dugo bila prazna. A razmišljala je i Poli. Nijedno od njih nije izgovorilo reč „ukleta”. I oboje su osećali da bi, sad kad je to već predloženo, bilo kukavički da to ne urade.

„Da pođemo odmah i pokušamo?”, upitao je Digori.

„Važi”, rekla je Poli.

„Nemoj ako ti se ne ide”, rekao je Digori.

„Ja sam za ako si ti za”, kazala je.

„Kako da znamo da smo u drugoj kući odavde?”

Odlučili su da će morati da izadu u spremište i izmere ga koracima dugačkim koliko je i razmak od jedne do druge grede. Tako će imati nekakvu predstavu koliko greda ima u jednoj sobi. Zatim će dodati još oko četiri koraka, za prolaz između dva tavana u Polinoj kući, a zatim za služavkinu sobu isto onoliko koraka kao i za spremište. Tako će dobiti dužinu kuće. Kad dvaput pređu tu udaljenost, biće na kraju Digorijeve kuće; bilo koja sledeća vrata odvešće ih na tavan prazne kuće.

„Ali ne verujem da je zapravo prazna”, rekao je Digori.

„A šta veruješ?”

„Verujem da neko u tajnosti živi tamo i ulazi i izlazi samo noću sa zamraćenom svetiljkom. Verovatno ćemo otkriti bandu očajnih kriminalaca i dobiti nagradu. Bilo bi besmisleno govoriti da je kuća toliko godina prazna ako ne postoji nekakva misterija.”

„Tata misli da je sigurno u pitanju kanalizacija”, rekla je Poli.

„Tja! Odrasli uvek smišljaju nezanimljiva objašnjenja”, kazao je Digori. Sad kad su pričali na dnevnom svetu na tavanu, a ne pri svetlosti sveće u Krijumčarskoj pećini, činilo se manje verovatnim da je prazna kuća ukleta.

Kad su premerili tavan, morali su da uzmu olovku i izračunaju. Oboje su najpre dobili različite rezultate, a čak i kad su se složili, nisam siguran da su dobro izračunali. Žurili su da krenu u istraživanje.

„Ne smemo ni da šušnemo”, rekla je Poli kad su se ponovo zavukli iza rezervoara za vodu. Pošto je ovo bio tako važan događaj, svako je poneo po sveću (Poli je imala pristojnu zalihu u svojoj pećini).

Bilo je veoma mračno, puno prašine i promaje, i prelazili su s grede na gredu bez reči, osim kad bi jedno drugom došapnuli: „Sad smo naspram tvog tavana”, ili: „Sad smo sigurno na pola puta kroz *našu* kuću”. I nijedno od njih se nije spotaklo, a sveće se nisu ugasile i konačno su stigli do mesta odakle su sa svoje desne strane ugledali vratanca u zidu od opeke. Sa ove strane, naravno, nije bilo ni brave ni kvake, jer vrata su bila napravljena da se kroz njih uđe, a ne izade. Ali postojala je reza (kakva se često može naći sa unutrašnje strane vratanca na kredencu) i bili su sigurni da će moći da je okrenu.

„Da probam?”, upitao je Digori.

„Ja sam za ako si ti za”, odgovorila je Poli, baš kao i ranije. Oboje su osećali da ovo postaje veoma ozbiljno, ali nijedno nije htelo da se povuče. Digori je uz malo poteškoća pomerio rezu. Vrata su se otvorila i iznenadna dnevna svetlost naterala ih je da žmirnu. A onda su, zaprepašćeni, shvatili da pred njima nije napušteni tavan, već nameštena soba. Ali delovala je prilično prazno. Vladala je mrtva tišina. Poli nije mogla da obuzda radoznalost. Ugasila je svoju sveću i zakoračila u čudnu sobu, tiho poput miša.

Soba je, naravno, imala oblik tavana, ali bila je nameštena kao dnevna soba. Svaki delić zidova bio je prekriven policama, a svaki delić polica bio

je pun knjiga. U kaminu je gorela vatra (sećate se da je te godine leto bilo veoma hladno i vlažno), a ispred kamina, naslonom okrenuta ka njima, stajala je fotelja s visokim naslonom. Između fotelje i Poli, zauzimajući veći deo središnjeg dela sobe, stajao je veliki sto na kome su bile naslagane svakojake stvari – štampane knjige i one u koje se piše, mastionice i olovke, pečatni vosak i mikroskop. Ali ono što je prvo primetila bio je jarkocrveni drveni poslužavnik na kome je bilo mnoštvo prstenova. Bili su u parovima – žuti i zeleni, pa malo prostora, a onda još jedan žuti i zeleni. Nisu bili veći od običnih prstenova, a toliko su bleštali da niste mogli a da ih ne primetite. Bile su to najdivnije blistave stvarčice koje ste mogli zamisliti. Da je Poli bila samo malo mlađa, poželela bi da jedan stavi u usta.

U sobi je bilo toliko tiho da biste odmah primetili otkucaje sata. A opet, kao što je Poli sada otkrila, nije bila ni potpuno tiha. Čulo se prigušeno – vrlo, vrlo prigušeno – zujanje. Da su u to vreme bili izmišljeni usisivači, Poli bi pomislila da neko negde daleko usisava – nekoliko soba dalje i nekoliko spratova ispod njih. Ali bio je to lepši zvuk, mnogo melodičniji: samo toliko slabašan da se jedva čuo.

„U redu je, nema nikoga”, rekla je Poli preko ramena Digoriju. Sada je govorila glasnije od šapata. A Digori je ušao, žmirkajući i skroz zaprljan, baš kao i Poli.

„Ovo ne valja”, kazao je. „Ovo uopšte nije prazna kuća. Bolje da bežimo pre nego što neko dođe.”

„Šta misliš, šta je ono?”, upitala je Poli i pokazala na obojene prstenove.

„Ma hajde”, rekao je Digori. „Što pre...”

Nije završio to što je htio da kaže, jer se u tom trenutku nešto dogodilo. Fotelja s visokim naslonom ispred kamina iznenada se pomerila i iz nje je najednom izronila – poput demona iz pozorišne predstave koji se pojavi kroz vrata u podu – zastrašujuća prilika ujaka Endrua. Uopšte nisu bili u praznoj kući; bili su u Digorijevoj kući, u zabranjenoj radnoj sobi! Oba deteta su uzviknula: „O-o-oh” i shvatila svoju užasnu grešku. Osećali su da su morali znati kako nisu otišli ni blizu dovoljno daleko.

Ujka Endru je bio visok i veoma mršav. Imao je izduženo, glatko obrijano lice, sa oštrim zašiljenim nosem, neobično blistave oči i veliku čubu razbarašene sede kose.

Digori je potpuno zanemeo, jer ujka Endru je izgledao hiljadu puta strašnije nego ikada. Poli se još uvek nije toliko uplašila, ali uskoro je i nju ispunio strah. Jer prvo što je ujka Endru uradio bilo je da ode do vrata sobe, zatvori ih i okrene ključ u bravi. Zatim se okrenuo, zagledao se u decu svojim blistavim očima i osmehnuo se, pokazavši sve zube.

„Eto!”, rekao je. „Sad moja budalasta sestra ne može da vas se dokopa!”

Bilo je to nešto što nikad ne biste očekivali da odrasla osoba uradi. Poli je osetila da joj je srce zapelo u grlu i ona i Digori počeli su da se povlače ka

vratancima kroz koja su ušli. Ujka Endru je bio brži. Zaobišao ih je, zatvorio i ta vrata, a onda stao ispred njih. Onda je protrljao dlanove i zapucketao zglavcima. Imao je vrlo duge, lepe bele prste.

„Baš mi je drago što vas vidim”, kazao je. „Dvoje dece je baš ono što sam želeo.”

„Molim vas, gospodine Keterli”, rekla je Poli. „Uskoro će vreme za večeru i moram da idem kući. Hoćete li, molim vas, da nas pustite napolje?”

„Ne još”, odgovorio je ujka Endru. „Ovo je previše dobra prilika da bih je propustio. Želeo sam dvoje dece. Vidite, usred sam velikog eksperimenta. Isprobao sam na zamorčetu i izgleda da deluje. Ali, s druge strane, zamorče ne može ništa da ti kaže. I ne možeš da mu objasniš kako da se vrati.”

„Slušaj, ujka Endru”, počeo je Digori, „stvarno je vreme za večeru i kroz koji čas će nas tražiti. Moraš da nas pustiš napolje.”

„Moram?”, upitao je ujka Endru.

Digori i Poli su se pogledali. Nisu se usuđivali ništa da kažu, ali ti pogledi govorili su: „Zar ovo nije užasno?” i: „Moramo da mu udovoljimo.”

„Ako nas sad pustite na večeru”, rekla je Poli, „mogli bismo da se vratimo posle večere.”

„Ah, ali kako da znam da ćete se vratiti?”, upitao je ujka Endru, lukavo se osmehnuvši. A onda kao da se predomislio.

„Dobro, dobro”, rekao je, „ako baš morate da idete, prepostavljam da morate. Ne mogu očekivati da razgovor s matorom ludom poput mene bude mnogo zabavan za dvoje malaca kao što ste vi.” Uzdahnuo je i nastavio. „Ne možete ni da zamislite koliko sam ponekad usamljen. Ali nije važno. Idite na večeru. Ali moram da vam dam poklon pre nego što odete. Ne viđam baš svakog dana devojčicu u svojoj prljavoj staroj radnoj sobi; a posebno, ako smem reći, tako privlačnu mladu damu kao što si ti.”

Poli je pomislila da on možda ipak i nije lud.

„Zar ne bi želeta jedan prsten, draga?”, upitao je ujka Endru Poli.

„Mislite jedan od onih žutih ili zelenih?”, upitala je Poli. „Baš divno!”

„Ne zeleni”, rekao je ujka Endru. „Bojim se da zelene ne mogu da poklonim. Ali vrlo rado ću ti, od srca, dati bilo koji od žutih: dođi i probaj jedan.”

Poli se sada već sasvim oslobođila straha i bila je sigurna da starac nije lud; a bilo je svakako nečeg neobično privlačnog u vezi s tim blistavim prstenovima. Prišla je poslužavniku.

„Au! Vidi ti to”, rekla je. „Ono bruhanje je ovde glasnije. Gotovo kao da ga proizvode prstenovi.”

„Kakva čudna ideja, draga”, kazao je ujka Endru kroz smeh. Zvučalo je kao vrlo prirodan smeh, ali Digori je video žudan, gotovo pohlepan izraz na njegovom licu.

„Poli! Ne буди луда!”, uzviknuo je. „Ne dodiruj ih.”

Bilo je prekasno. Kako je on to rekao, Polina ruka krenula je da dodirne jedan od prstenova. I istog časa, bez bleska ili zvuka, ili bilo kakvog upozorenja, Poli je nestala. Digori i njegov ujak bili su sami u sobi.